

Udmøntning af Region Midtjyllands andel af driftsmidlerne fra Finanslov 2020 til Psykiatrien

Baggrund

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	3
Tværgående temaer	4
Mere personale	4
Rekruttering, fastholdelse og kompetenceudvikling	6
Udvidelse af sengekapaciteten	7
Styrket ambulant aktivitet, herunder udgående ambulante tilbud.....	8
Styrkelse af det tværsektorielle samarbejde	10
Styrkelse af sammenhængen på tværs af psykiatrien	11
Styrket indsats for retspsykiatriske patienter.....	12
Øget kapacitet hos privatpraktiserende psykiatere	13
Øget kapacitet hos privatpraktiserende psykologer.....	13
Videreførelse af satspuljeprojekter	14
Styrkelse af pårørendeindsatsen	15
Bilag vedr. Finanslov 2020.....	17
Bilag 1: Redegørelse for Finanslov 2020 og udmøntningsaftalen.....	17
Bilag 2: Regionsrådets hidtidige prioritering af finanslovsmidlerne	20
Bilag vedrørende det strategiske grundlag	22
Bilag 3: Redegørelse for Psykiatriplan 2017.....	22
Bilag 4: Redegørelse for Region Midtjyllands kommende Sundheds- og hospitalsplan.....	24
Bilag 5: Psykiatriens strategiske indsatsområder frem mod 2024	25
Bilag 6: Sammenhæng mellem de tværgående temaer, Psykiatriens strategiske indsatsområder, eksisterende indsatser og foreslåede indsatser	27
Bilag vedrørende den inddragende proces.....	33
Bilag 7: Psykiatri- og socialudvalgets dialogmøder med afdelingerne	33
Bilag 8: Psykiatri- og socialudvalgets møder med psykiatriens patient- og pårørendepanel, det regionale kontaktforum på psykiatriområdet, det tværfaglige specialeråd for psykiatrien og det tværfaglige specialeråd for børne- og ungdomspsykiatrien	34
Bilag 9: Input fra Hoved-MEDudvalget for Psykiatri og Social.....	37

Indledning

Med Finanslov 2020 blev der på landsplan afsat 600 mio. kr. årligt til psykiatrien.

Regionsrådet har udmøntet 24 mio. kr. årligt til differentierede indsatser for de sværest syge patienter. Derudover har regionsrådet godkendt, at administrationen arbejder videre med planerne om etablering af et nyt retspsykiatrisk sengeafsnit i Aarhus Universitetshospital Psykiatrien. Endelig har regionsrådet besluttet, at psykiatrien indgår i indsatsen for at leve op til aftalen om 1.000 ekstra sygeplejersker med henholdsvis 20 sygeplejerskestillinger i 2020 og 40 i 2021 og fremover. Finansieringen findes i de midler fra finanslovsforhandlingerne, der er målrettet Psykiatrien. Ved udmøntningen af midlerne vil der derfor være fokus på sygeplejerskernes rolle i forhold til at løfte indsatserne.

Udmøntningen af de resterende midler afventede en udmøntningsaftale mellem regeringen og Danske Regioner, som blev indgået den 15. maj 2020.

Regionsrådet ønskede en bred dialog omkring prioriteringen af Region Midtjyllands andel af driftsmidlerne. Psykiatri- og socialudvalget har derfor i maj 2020 afholdt videomøder med henholdsvis psykiatriens patient- og pårørendepanel, det regionale kontaktforum på psykiatriområdet, det tværfaglige specialeråd for psykiatrien og det tværfaglige specialeråd for børne- og ungdomspsykiatrien.

Derudover ønskede regionsrådet, at administrationens forslag til udmøntning af midlerne skulle tage udgangspunkt i erfaringerne fra psykiatri- og socialudvalgets dialogmøder med de psykiatriske afdelinger i 2018.

Endelig ønskede regionsrådet, at administrationens forslag skulle forelægges for Hoved-MEDudvalget for Psykiatri og Social før fremlæggelsen til politisk godkendelse.

Dette notat redegør for de tværgående temaer, der kan identificeres på baggrund af Finanslov 2020, udmøntningsaftalen, de inddragende processer i henholdsvis 2018 og 2020 samt det strategiske grundlag i Psykiatriplan 2017, den kommende sundheds- og hospitalsplan samt psykiatriens strategiske indsatsområder frem mod 2024. Administrationen har taget udgangspunkt i temaerne og det bagvedliggende materiale ved udarbejdelsen af sit forslag til udmøntning af Region Midtjyllands andel af driftsmidlerne fra Finanslov 2020. Det bagvedliggende materiale er vedlagt som bilag. Selve udmøntningsforslaget fremlægges i et særskilt notat.

Tværgående temaer

På baggrund af Finanslov 2020 og den efterfølgende udmøntningsaftale samt den inddragende proces i Region Midtjylland kan der identificeres en række tværgående temaer. De indkomne input fra den inddragende proces fremgår af bilag 7, 8 og 9.

De tværgående temaer er:

- Mere personale – herunder med fokus på øgede behandlingsunderstøttende aktiviteter målrettet patienter under indlæggelse
- Rekruttering, fastholdelse og kompetenceudvikling
- Udvidelse af sengekapaciteten
- Styrket ambulant aktivitet, herunder udgående ambulant tilbud
- Styrkelse af det tværsektorielle samarbejde
- Styrkelse af sammenhængen på tværs af psykiatrien
- Styrket indsats for retspsykiatriske patienter
- Øget kapacitet hos privatpraktiserende psykiatere
- Øget kapacitet hos privatpraktiserende psykologer
- Videreførelse af satspuljeprojekter
- Styrkelse af pårørendeindsatsen

Psykiatrien arbejder allerede indgående med disse temaer. Regionsrådet har også tidligere afsat midler til indsatser, der er i tråd med de input, der fremkom i den inddragende proces. En oversigt over tværgående temaer, relationen til psykiatriens indsatsområder og tidligere afsatte midler fremgår af bilag 6.

Administrationen foreslår, at finanslovsmidlerne fokuseres på nogle få indsatser med henblik på, at midlerne for alvor kan gøre en forskel, frem for at de fordeles ud på mange indsatser. Ved at fokusere indsatsen opnås en større tyngde.

I det følgende beskrives de enkelte temaer med udgangspunkt i det materiale, der fremgår af bilagene. Der gives endvidere eksempler på eksisterende indsatser på området. Endelig redegøres for administrationens forslag til, om der inden for temaet er indsatser, som bør prioriteres i udmøntningen af finanslovsmidler, og/eller om temaet evt. bør løftes nationalt eller lignende.

Mere personale

I henhold til udmøntningsaftalen skal finanslovsmidlerne i overvejende grad anvendes til mere personale. Tilsvarende fremgår det, at regionerne vil øge normeringerne på de psykiatriske sengeafsnit.

Regionsrådet har endvidere besluttet, at psykiatrien indgår i indsatsen for at leve op til aftalen om 1.000 ekstra sygeplejersker med henholdsvis 20 sygeplejerskestillinger i 2020 og 40 i 2021 og fremover. Finansieringen findes i de midler fra finanslovsforhandlingerne, der er målrettet Psykiatrien, hvorfor dette skal indgå som et element i de indsatser, som iværksættes for midlerne.

På psykiatri- og socialområdets dialogmøder med afdelingerne i 2018 blev det fremhævet, at der både på sengeafdelingerne og på det ambulante område var et stort pres på ressourcerne.

Konkret blev det i den inddragende proces i foråret 2020 foreslået at ansætte aktivitetsmedarbejdere, gerne tværfaglige, og at videreføre og styrke peer-indsatsen, herunder uddannelse og ansættelse af medarbejdere med brugerbaggrund.

Eksisterende indsatser

- Regionsrådet har afsat midler til ansættelse af personale med tværfaglig baggrund i Regionspsykiatrien Randers, Regionspsykiatrien Horsens og Regionspsykiatrien Vest.
- Regionsrådet har afsat midler til ansættelse af peer-medarbejdere (medarbejdere med brugerbaggrund) på alle almenpsykiatriske afdelinger samt børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling og i Psykiatriens Hus i Aarhus.
- I samarbejde med kommunerne udbydes peer-uddannelsen i Randers, Viborg og Aarhus.
- Øget personalenormering i Aarhus Universitetshospital Psykiatrien frem til ibrugtagningen af det nye almenpsykiatriske sengeafsnit i Regionspsykiatrien Horsens.

Administrationens vurdering og forslag til indsats

Administrationen vurderer, at der er behov for at øge normeringen på sengeafsnittene med henblik på at understøtte indlagte patienter i hele psykiatrien. Midlerne målrettes plejepersonale samt ergo-/fysioterapeuter, der kan iværksætte aktiviteter, der understøtter behandlingen, og initiativet vil derfor medvirke til at leve op til aftalen om ansættelse af ekstra sygeplejersker. Flere aktiviteter kan blandt andet bidrage til at styrke relationerne og dermed forbedre behandlingen. De enkelte afdelinger vil få mulighed for selv at vurdere, hvor det ekstra personale kan gøre den største forskel for patienter, og hvilken faglig profil der er behov for. Der vil dog blive lagt vægt på, at der ansættes faguddannet personale, som kan iværksætte aktiviteter, der understøtter behandlingen.

På den baggrund foreslår administrationen, at der af finanslovsmidlerne afsættes 16,0 mio. kr. årligt til ansættelse af personale med henblik på at styrke de aktiviteter, patienterne tilbydes under indlæggelse.

Administrationen foreslår endvidere, at den øgede personalenormering i Aarhus Universitetshospital Psykiatrien videreføres efter ibrugtagningen af det nye almenpsykiatriske sengeafsnit i Regionspsykiatrien Horsens.

Regionsrådet har afsat 10 mio. kr. årligt til at styrke personalenormeringen og etablere buffersenge i Aarhus Universitetshospital Psykiatrien. Bevillingen løber frem til ibrugtagningen af det nye almenpsykiatriske sengeafsnit i Regionspsykiatrien Horsens i maj 2022.

AUH Psykiatrien oplever fortsat et højt pres på sengeafsnittene. Det vurderes, at den øgede personalenormering også fremover vil være nødvendig for at sikre kvaliteten af behandlingen og sikre patienternes og personalets sikkerhed.

Administrationen foreslår derfor, at der afsættes 10 mio. kr. årligt af finanslovsmidlerne til at permanentgøre den øgede personalenormering i Aarhus Universitetshospital Psykiatrien.

Rekruttering, fastholdelse og kompetenceudvikling

I henhold til udmøntningsaftalen kan regionerne bl.a. anvende finanslovsmidlerne til kompetenceudvikling og rekrutteringsindsatser i forhold til relevante faggrupper, f.eks. plejepersonale, sygeplejersker, psykologer herunder specialpsykologer, psykiatere, socialrådgivere, fysioterapeuter, ergoterapeuter mv.

I den inddragende proces i foråret 2020 blev følgende kompetenceudviklingstiltag foreslået:

- Pulje til specialuddannelse af sygeplejersker og psykologer
- På sigt også specialuddannelse af ergo- og fysioterapeuter
- Systematiseret kompetenceudvikling på de enkelte afdelinger, hvor erfarne medarbejdere udvikler kollegaernes kompetencer

Psykiatri- og socialudvalget drøftede på mødet den 13. maj 2020 udvalgets input til budgetprocessen. Udvalget valgte bl.a. at prioritere:

- Rekruttering og fastholdelse. Der foreslås etableret strukturerede introduktionsforløb for alle faggrupper i psykiatrien og på socialområdet.

På psykiatri- og socialudvalgets møder med afdelingerne i 2018 var der generelt en oplevelse af, at der var problemer med at rekruttere og fastholde kvalificeret personale. Dette gjaldt særligt for speciallæger i psykiatri, men også for andre faggrupper.

Eksisterende indsatser

- Regionsrådet har afsat en pulje til kompetenceudvikling af personalet. Frem til 2022 anvendes midlerne til specialuddannelse af sygeplejersker og kompetenceudvikling af sygeplejersker i psykopatologi. Medio 2022 tages der stilling til, om midlerne også skal anvendes til andre faggrupper.
- Regionsrådet har afsat midler til rekruttering, fastholdelse og kompetenceudvikling i psykiatrien. I arbejdet med psykiatriens strategispor "En god og attraktiv arbejdsplads – til gavn for borgerne" indgår et modulopbygget introduktionsforløb målrettet nye medarbejdere i Psykiatrien som en prioriteret indsats i 2020.

Administrationens vurdering og forslag til indsats

En af de største udfordringer for psykiatrien i Region Midtjylland er lægesituationen, som er kritisk flere steder. En indsats målrettet håndtering af lægesituationen, herunder rekruttering, er derfor nødvendig for at sikre en god psykiatrisk behandling i hele Region Midtjylland.

Der er tale om en indsats, som står på flere ben. Psykiatrien er netop ved at igangsætte en proces, som skal munde ud i konkrete forslag til tiltag med henblik på at kunne sikre en robust løsning i forhold til lægesituationen i fremtiden. Resultatet af denne proces forventes at ligge klar ultimo 2020, hvorfor administrationen foreslår, at nogle af finanslovsmidlerne øremærkes til implementering af disse tiltag i Psykiatrien.

Der kan dog allerede nu peges på et behov for initiativer målrettet varetagelsen af specialfunktioner, omlægning af hoveduddannelsesforløb og tiltag, hvor andre personalegrupper understøtter lægerne, således at disse kan anvende mere tid sammen med patienterne og mindre tid på administrative opgaver.

Administrationen foreslår endvidere, at udviklingen af en evt. ny specialuddannelse til ergoterapeuter og fysioterapeuter overlades til aktører på nationalt niveau.

Udvidelse af sengekapaciteten

I henhold til udmøntningsaftalen vil regionerne udvide sengekapaciteten.

Den nye model for de særlige pladser betyder, at der i Region Midtjylland er mulighed for at ommærke op til otte pladser til almenpsykiatriske sengepladser, hvorved sengekapaciteten øges tilsvarende.

Konkret blev det i den inddragende proces i foråret 2020 foreslået at etablere flere senge i Modtagelsen i Aarhus Universitetshospital Psykiatrien

Eksisterende indsatser

- Regionsrådet har besluttet at etablere et nyt almenpsykiatrisk sengeafsnit i Regionspsykiatrien Horsens med forventet ibrugtagning maj 2022
- Regionsrådet har godkendt, at administrationen arbejder videre med en konkretisering af forslaget om etablering af et nyt retspsykiatrisk sengeafsnit med 16 senge i Aarhus Universitetshospital Psykiatrien. Dette forventes på sigt at frigøre sengepladser i almenpsykiatrien.

Administrationens vurdering og forslag til indsats

Administrationen foreslår, at der som et led i implementeringen af den nye model for de særlige pladser reserveres 12 mio. kr. årligt til ommærkning af op til otte særlige pladser til almenpsykiatriske senge. Dette vil øge sengekapaciteten. De ommærkede pladser vil fortsat fysisk være placeret sammen med de særlige pladser og vil derfor blive varetaget af det tværfaglige personale, der er tilknyttet de særlige pladser. De ommærkede særlige pladser målrettes derfor patienter, der kan have gavn af en lidt længere indlæggelse i et rehabiliterende miljø.

Administrationen vil ikke anbefale at afsætte midler til at etablere flere senge i Modtagelsen i Aarhus Universitetshospital Psykiatrien. Dette skyldes blandt andet, at der ikke er den fysiske kapacitet til at etablere flere senge, og det vil ikke være et tiltag, der kan gennemføres på andre matrikler i psykiatrien. Det vurderes endvidere, at behovet for sengekapacitet er størst på de psykiatriske sengeafsnit, hvilket tilgodeses med ommærkningen af pladser og de nye sengeafsnit, der forventes etableret i de kommende år.

Styrket ambulant aktivitet, herunder udgående ambulante tilbud

I henhold til udmøntningsaftalen anvendes finanslovsmidlerne til mere ambulant kapacitet, herunder bedre normeringer i udgående og opsøgende ambulante tilbud, f.eks. de eksisterende akutteams, så disse i højere grad skræddersyes til f.eks. mennesker med svær psykisk sygdom og denne gruppes skiftende behov for behandling, støtte og omsorg.

I den inddragende proces blev der ligeledes lagt vægt på behovet for at øge den udgående indsats. De udgående funktioner kan organiseres i teams eller ved generelt af sikre bedre mulighed for en udgående indsats. De udgående funktioner kan desuden styrke det tværsektorielle samarbejde ved at bygge bro mellem indsatser i region og kommune. Det blev på møderne pointeret, at der bør bygges videre på de indsatser og gode erfaringer, der allerede findes. Konkret blev det foreslået, at styrkelsen af de udgående funktioner f.eks. kan omfatte:

- videreførelse af satspuljeprojekter

- udbredelse/opskalering af indsatser fra satspuljeprojekter, som har god effekt, til at omfatte flere patienter, flere/alle kommuner men også flere medarbejdere, så det bliver mindre sårbart
- vejledning i patienternes nærmiljø – i hjemmet, på botilbud, i skoler/daginstitutioner osv.
- behandling i nærmiljøet
- "indlæggelse" i hjemmet
- Udbredelse af konceptet "døgndækkende hjemmebehandling", der i dag findes i Silkeborg

Eksisterende indsatser

- Regionsrådet har afsat midler til en harmonisering og styrkelse af de udgående ambulante teams, så der nu i alle optageområder er teams, der tilbyder hjemmebehandling og hjemmebesøg op til flere gange dagligt, og så disse teams er tilgængelige dag og aften samt i weekenderne.
- Regionsrådet har afsat midler til en fremskudt funktion til behandling af patienter ved bosteder og forsorgshjem i voksenpsykiatrien. De udgående funktioner er under etablering i alle almenpsykiatriske afdelinger.
- Der er i børne- og ungdomspsykiatrien etableret tværfaglige udgående teams (TUT)
- Der er etableret intensive børne- og ungdomspsykiatriske teams i Herning/Gødstrup og Aarhus Universitetshospital Psykiatrien. De udgående funktioner dækker hele regionen. Målgruppen er de mest sårbare og psykisk syge unge.
- En del af de 24 mio. kr. af finanslovsmidlerne, der er udmøntet til indsatser for de sværest syge, er en del afsat til en styrkelse af F-ACT teamet i Afdeling for Psykoser, Aarhus Universitetshospital Psykiatrien, der bl.a. kan tilbyde behandling i patienternes nærmiljø. Der er endvidere afsat midler til teams målrettet patienter med personlighedsforstyrrelser og selvskadende adfærd, som også indeholder et udgående element.

Administrationens vurdering og forslag til indsats

Administrationen vurderer, at der i almenpsykiatrien og i børne- og ungdomspsykiatrien er iværksat en række udgående funktioner, som nu skal have mulighed for at slå rod.

I dag er de udgående ambulante teams i Regionspsykiatrien Midt og Regionspsykiatrien Vest delvist finansieret af satspuljemidler. Administrationen foreslår, at der afsættes 4 mio. kr. årligt fra statspuljemidlernes udløb med henblik på at fastholde den nuværende kapacitet i de udgående teams.

Administrationen foreslår endvidere, at der afsættes 2 mio. kr. årligt af finanslovsmidlerne til at etablere en opsøgende indsats i retspsykiatrien for at skabe en bedre klinisk indsats for de sværest syge og mest udadreagerende retspsykiatriske patienter med henblik på at forebygge indlæggelser og reducere anvendelsen af tvang. Initiativet forventes dermed også at have en

positiv afledt effekt i form af frigørelse af sengekapacitet på de almenpsykiatriske afdelinger.

Gennem en årrække har psykiatrien oplevet et stigende antal patienter, der flere steder har skabt et stort pres på kapaciteten i de ambulante funktioner. Administrationen foreslår, at der etableres en midlertidig pulje til kommende initiativer på 10,1 mio. kr. i 2021 og 11,4 mio. kr. årligt i perioden 2022-2025. Den midlertidige pulje vil kunne anvendes til robustgørelse af ambulante funktioner i Psykiatrien i forhold til at styrke udførelsen af den kliniske kerneopgave og sikre gode patientforløb.

Styrkelse af det tværsektorielle samarbejde

I henhold til udmøntningsaftalen kan regionerne prioritere det tværsektorielle samarbejde og en bedre brobygning på tværs af sektorer for at skabe mere sammenhæng for patienter, der har forløb på tværs.

På psykiatri- og socialudvalgets dialogmøder med afdelingerne i 2018 var der et generelt ønske om at styrke det tværsektorielle samarbejde med kommunerne omkring patienterne for at sikre sammenhæng i behandlingen. Der var samtidig et ønske om, at kommunerne i højere grad forpligtes på en række opgaver, særligt i forbindelse med hurtig støtte til patienterne ved udskrivning.

I den inddragende proces i maj 2020 blev der ligeledes sat fokus på behovet for at styrke det forpligtende samarbejde med kommunerne og vigtigheden af, at det omfatter alle kommuner. Der blev desuden lagt vægt på, at den kommunale beskæftigelsesindsats skal indgå i samarbejdet. Også her blev behovet for hastighed og ensartethed i de kommunale indsatser nævnt.

Konkret blev det i den inddragende proces foreslået, at styrkelsen af det tværsektorielle samarbejde f.eks. kan omfatte:

- en overvejelse af mulighederne for at etablere psykiatrhuse, et udslusningstilbud på et nedlagt landbrug eller andre indsatser, der er mindre indgribende end en egentlig indlæggelse.
- fokus på forebyggende indsatser og indsatser for borgere, der ikke er syge nok til at være i psykiatriens målgruppe.
- Styrkelse af misbrugsbehandlingen, f.eks. via etablering af en shared care-model og et kompetenceløft af medarbejderne.
- Fokus på, at patienter, der "afvises i døren", anvises et alternativ.

Psykiatri- og socialudvalget drøftede på mødet den 14. maj 2020 udvalgets input til budgetprocessen. Udvalget valgte bl.a. at prioritere:

- Styrket samarbejde med kommunerne og civilsamfundet. Der foreslås afsat en pulje til styrkelse af samarbejde med kommunerne og civilsamfundet,

herunder om fælles forebyggende indsatser. Der foreslås samtidig iværksat et forarbejde vedrørende etablering af nye samarbejder med kommunerne om nye psykiatrhuse eller tilsvarende samarbejdsformer.

Eksisterende indsatser

- Alliancen om den nære psykiatri, der skal styrke samarbejdet på tværs af region, kommuner, almen praksis og patient- og pårørendeorganisationer for borgere med psykisk sårbarhed og psykisk sygdom
- Psykiatrhuse i Silkeborg, Aarhus og Psykiatrien i Nordvest

Administrationens vurdering og forslag til indsats

Administrationen forudsætter, at der fortsat vil være et stort fokus på at styrke det tværsektorielle samarbejde, herunder mulighederne for at afdække yderligere muligheder for samarbejder med kommunerne.

Det foreslås, at forpligtelse af kommunerne samt behovet for hastighed og ensartethed i de kommunale indsatser fortsat indgår i den politiske dialog med kommunerne og tages op i arbejdet med regeringens bebudede 10-års plan for psykiatrien.

Administrationen lægger endvidere op til, at der fortsat skelnes mellem kommunale opgaver og psykiatriens opgaver. Det er således psykiatriens primære opgave at udrede og behandle mennesker med psykisk sygdom.

I forhold til styrkelse af samarbejdet om mennesker med psykisk sygdom og et samtidigt misbrug henviser administrationen til, at det både i Økonomiaftalen 2020 og Økonomiaftalen 2021 mellem regeringen og Danske Regioner er nævnt, at der som led i udarbejdelsen af en 10-års plan for psykiatrien skal undersøges modeller for en ændret ansvarsfordeling som en af de første prioriteter. KL og Danske Regioner vil blive inddraget i dette arbejde. Det foreslås derfor at afvente resultatet af disse forhandlinger, før der etableres nye modeller for samarbejdet på misbrugsområdet mellem Region Midtjylland og kommunerne.

Styrkelse af sammenhængen på tværs af psykiatrien

Der er behov for en styrkelse af sammenhængen på tværs af psykiatrien og et stærkere fokus på det hele menneske: Det er ét menneske, som indlægges, modtager ambulant behandling og får en socialpsykiatrisk eller beskæftigelsesrettet indsats.

Styrkelsen af sammenhængen handler bl.a. om:

- at sikre et godt første møde med psykiatrien: Selvom det er personalets hverdag, er det for patienter og pårørende en helt ny og sårbar situation.

- at have fokus på de tidspunkter i patientforløbet, hvor en lille ekstra indsats kan gøre stor forskel – for eksempel lige efter at patienten har fået diagnosen, i forbindelse med medicinskift osv.
- at styrke overgangene mellem det ambulante forløb og indlæggelse, så videnstabet reduceres – for eksempel ved, at en ambulant behandler deltager i det første møde med sengeafsnittet og igen umiddelbart før udskrivelse, eller at patienten tilknyttes et tværfagligt team, der går på tværs af det ambulante og det stationære.

Eksisterende indsatser

- I arbejdet med Psykiatriens strategispor "Øget inddragelse og samarbejde med patienter og pårørende" er der udarbejdet anbefalinger fra Psykiatriens Patient- og Pårørendepanel, som bl.a. har fokus på at sikre et godt første møde med psykiatrien samt den gode modtagelse i sengeafsnittene af patienter og pårørende.
- Som en del af Psykiatriens strategispor "Bedre sammenhængende patientforløb" arbejdes med implementeringen af forløbsbeskrivelser i psykiatrien, der bl.a. skal bidrage til bedre patientforløb, behandling af høj kvalitet, en reduktion i antallet af genindlæggelser og en reduktion i liggetiden.

Administrationens vurdering og forslag til indsatser

Administrationen foreslår, at evt. nye indsatser afventer det arbejde, som er iværksat i regi af Psykiatriens strategispor inden for blandt andet "Bedre sammenhængende patientforløb" og "Øget inddragelse og samarbejde med patienter og pårørende", og som rækker frem mod 2024.

Styrket indsats for retspsykiatriske patienter

I henhold til udmøntningsaftalen afsættes på landsplan 90 mio. kr. til en styrkelse af retspsykiatrien, herunder til at udvide antallet af retspsykiatriske senge og styrke kvaliteten i retspsykiatrien.

Eksisterende indsatser

Regionsrådet har godkendt, at administrationen arbejder videre med en konkretisering af forslaget om etablering af et nyt retspsykiatrisk sengeafsnit med 16 senge i Aarhus Universitetshospital Psykiatrien målrettet aflastning af patienter i almenpsykiatrien. Der arbejdes i øjeblikket med, at det nye retspsykiatriske sengeafsnit får karakter af et udslusningsafsnit med fokus på at bevare patienternes hverdagsfærdigheder, hvilket er i overensstemmelse med de input, der er indhentet gennem den inddragende proces i maj 2020.

Administrationens vurdering og forslag til indsatser

Administrationen foreslår, at der afsættes 2 mio. kr. årligt til etablering af en opsøgende indsats i retspsykiatrien for at skabe en bedre klinisk indsats for de

sværest syge og mest udadreagerende retspsykiatriske patienter med henblik på at forebygge indlæggelser og reducere anvendelsen af tvang.

Øget kapacitet hos privatpraktiserende psykiatere

I den inddragende proces i maj 2020 blev spørgsmålet om at øge kapaciteten hos privatpraktiserende psykiatere drøftet. Konkret blev det nævnt, at kapaciteten kan øges ved at

- Øge antallet af ydernumre
- Konvertere deltidspødsis til fuldtidspødsis
- Åbne for ansættelse af assisterende speciallæger (kræver ny overenskomst med FAPS)

Der blev dog udtrykt bekymring for, at man med et øget antal ydernumre vil trække psykiatere ud af regionens psykiatri.

I Region Midtjylland er der i dag 20 fuldtidspødsis og fem deltidspødsis på voksenområdet. Af de 5 deltidspødsiserende psykiatere er én på nuværende tidspunkt ansat i Region Midtjylland. Der er typisk meget lang ventetid til behandling hos privatpraktiserende psykiatere.

Administrationens vurdering

Administrationen foreslår, at der afsættes 2 mio. kr. årligt af finanslovsmidlerne til at øge kapaciteten hos privatpraktiserende psykiatere. Overvejelserne har gået på at konvertere et antal deltidspødsis til fuldtidspødsis.

Øget kapacitet hos privatpraktiserende psykologer

I den inddragende proces i maj 2020 blev det foreslået at sætte fokus på forebyggende indsatser og indsatser for borgere, der ikke er syge nok til at være i psykiatriens målgruppe.

Administrationen har i foråret 2020 gennemført en analyse af tiltag for nedbringelse af ventetider til psykologbehandling for let til moderat angst og depression. I henhold til analysen er der to tiltag, som forventes at kunne nedbringe ventetiden:

- Oprettelse af ekstra ydernumre for praktiserende psykologer
- Investering i internetbaseret psykologbehandling (fællesregionalt projekt)

Psykiatri- og socialudvalget drøftede på mødet den 14. maj 2020 udvalgets input til budgetprocessen. Udvalget valgte bl.a. at prioritere:

- Øget tilgængelighed til behandling for let til moderat angst og depression. Det foreslås, at der afsættes midler til understøttelse af de forskellige indsatser i forhold til borgere med let til moderat angst og depression.

Eksisterende indsatser

Region Midtjylland deltager i et fællesregionalt projekt om internetbaseret psykologbehandling af borgere med let til moderat angst eller depression.

Der er i Region Midtjylland 196 praktiserende psykologer.

Administrationens vurdering og forslag til indsatser

Regionsrådet har tidligere godkendt, at tiltagene til nedbringelse af ventetiden til psykologbehandling, herunder internetbaseret psykologbehandling og oprettelse af ekstra ydernumre for praktiserende psykologer, tages op til videre drøftelse i regi af forhandlingerne om Budget 2021.

Administrationen foreslår, at der afsættes 3 mio. kr. årligt af finanslovsmidlerne fra 2021 til at understøtte tiltagene til nedbringelse af ventetiden til behandling af patienter med let til moderat angst eller depression.

Videreførelse af satspuljeprojekter

I den inddragende proces i maj 2020 blev der lagt vægt på vigtigheden af at bygge videre på de indsatser og gode erfaringer, der allerede findes, eksempelvis ved at videreføre satspuljeprojekter.

Eksisterende indsatser

Der er i psykiatrien en række satspuljeprojekter, hvor finansieringen udløber i de kommende år. De nuværende projekter drejer sig om:

- Afprøvning af en fremskudt regional funktion i børne- og ungdomspsykiatrien
- Styrket indsats for mennesker med spiseforstyrrelser og selvskade
- Udvidelse af kapaciteten til behandling af personer med spiseforstyrrelser, herunder BED (Binge Eating Disorder – tvangsoverspisning)
- Akutte udrykningsteams
- Tværsektoriel indsats til nedbringelse af tvangsindlæggelser
- Styrket sundhedsfaglig rådgivning og lettere adgang til psykiatrisk udredning
- Udbygning af de regionale centre til selvmordsforebyggelse
- Implementering af forløbsprogrammer for børn og unge med psykiske lidelser

I alt udgør satspuljemidlerne en finansiering på ca. 23 mio. kr. årligt. Det er dog ikke alle midler, som går direkte til regionens aktiviteter, idet satspuljemidlerne også finansierer kommunale aktiviteter i projekterne. Det må endvidere forventes, at finansieringen af eksempelvis indsatsen vedrørende BED-patienter tages op på nationalt niveau, såfremt indsatsen ønskes videreført efter projektperiodens udløb.

Generelt er det på nuværende tidspunkt svært at tage konkret stilling til, hvilke initiativer der er potentiale i at videreføre, når satspuljeprojektet og finansieringen udløber, herunder hvilken udstrækning og hvilket geografisk omfang, indsatsen skal have. Dette skyldes blandt andet, at flere af projekterne kun er halvvejs gennem projektperioden, ligesom det er usikkert, om eventuelle kommunale parter ønsker at videreføre projekterne. Eksempelvis vil en fortsættelse af projektet "Afprøvning af fremskudt funktion i børne- og ungdomspsykiatrien", der er etableret i samarbejde med kommunerne, kræve en kommunal medfinansiering.

Administrationens vurdering og forslag til indsats

I dag er de udgående ambulante teams i Regionspsykiatrien Midt og Regionspsykiatrien Vest delvist finansieret af satspuljemidler. Administrationen foreslår, at der afsættes 4 mio. kr. årligt fra statspuljemidlernes udløb med henblik på at fastholde den nuværende kapacitet i de udgående teams.

Administrationen foreslår endvidere at reservere en pulje på 8,5 mio. kr. årligt til evt. videreførelse af en del eller dele af de øvrige projekter. Der tages konkret stilling, når indsatserne er gennemført, og der er sket en evaluering af indsatsen. Flere af projekterne skal drøftes med kommunerne, da disse indgår som samarbejdsparter, ligesom der indgår en kommunal medfinansiering.

Styrkelse af pårørendeindsatsen

De pårørende kan udgøre en vigtig ressource i patienternes behandlingsforløb og recoveryproces. I den inddragende proces i maj 2020 blev det foreslået at styrke tilbuddene til de pårørende. Konkret blev det foreslået at etablere flere pårørendegrupper og styrke mulighederne for at tilbyde psykoedukation af de pårørende.

Psykiatri- og socialudvalget drøftede på mødet den 14. maj 2020 udvalgets input til budgetprocessen. Udvalget valgte bl.a. at prioritere:

- Øget støtte til samarbejde med brugere og pårørende. Det foreslås, at der afsættes midler til at udbygge inddragelse og samarbejde med brugere og pårørende, herunder til støtte af pårørende og netværk og til udbredelse af Åben Dialog i Region Midtjylland.

Eksisterende indsatser

Region Midtjylland indgik i efteråret 2019 en aftale med Sind Pårørenderådgivning om afvikling af en række psykoedukationsforløb for pårørende til psykisk sårbare. I efteråret 2019 blev der endvidere afholdt en konference om Åben Dialog.

Styrkelse af pårørendeindsatsen indgår derudover som et selvstændigt strategispor i Psykiatriens strategiske indsatsområder frem mod 2024, hvor der

i 2020 særligt er fokus på implementering af de anbefalinger, som er kommet fra Psykiatriens Patient- og Pårørendepanel.

Administrationens vurdering og forslag til indsatser

Administrationen foreslår, at evt. nye indsatser afventer det arbejde, som er iværksat i regi af Psykiatriens strategispor "Øget inddragelse og samarbejde med patienter og pårørende", og som rækker frem mod 2024.

Bilag vedr. Finanslov 2020

Bilag 1: Redegørelse for Finanslov 2020 og udmøntningsaftalen

Der er i Finanslov 2020 afsat 600 mio. kr. årligt fra 2020 og frem til psykiatrien.

Heraf er 510 mio. kr. årligt afsat til en generel styrkelse af kapaciteten og forbedring af normeringerne i psykiatrien. Midlerne skal i altovervejende grad dække udgifter forbundet med mere personale, men i de første fire år afsættes 150 mio. kr. årligt til investeringer i udbygning af kapacitet. Inden for rammen skal der desuden finansieres en øget kapacitet på Sikringen svarende til 10 pladser.

De resterende 90 mio. kr. årligt fra 2020 og frem er afsat til bl.a. flere nye senge i retspsykiatrien.

Regeringen og Danske Regioner indgik den 15. maj en aftale om udmøntningen af midlerne, herunder en ny model for de særlige pladser.

I det følgende redegøres for indholdet af udmøntningsaftalen:

Styrkelse af kapaciteten og forbedring af normering i Psykiatrien

- Midlerne skal i overvejende grad styrke kapaciteten i psykiatrien i form af **mere personale**. Flere hænder kan bidrage til flere og bedre terapeutiske tiltag og aktiviteter, hvilket bl.a. kan medvirke til at nedbringe brugen af tvang og styrke behandlingskvaliteten.
- Regionerne kan bl.a. anvende midlerne til **kompetenceudvikling og rekrutteringsindsatser** i forhold til relevante faggrupper, f.eks. plejepersonale, sygeplejersker, psykologer herunder specialpsykologer, psykiatere, socialrådgivere, fysioterapeuter ergoterapeuter mv.
- Regionerne vil **udvide sengekapaciteten** og **øge normeringerne** på de psykiatriske sengeafsnit for dermed at forbedre behandlingen under indlæggelse og give mulighed for flere længerevarende indlæggelser, når dette skønnes gavnligt for patienten.
- Midlerne anvendes også til mere **ambulant kapacitet**, herunder bedre normeringer i **udgående og opsøgende ambulante tilbud**, f.eks. de eksisterende akutteams, så disse i højere grad skræddersyes til f.eks. mennesker med svær psykisk sygdom og denne gruppes skiftende behov for behandling, støtte og omsorg.
- Regionerne kan prioritere **det tværsektorielle samarbejde** og en bedre brobygning på tværs af sektorer for at skabe mere sammenhæng for patienter, der har forløb på tværs.

Styrkelse af retspsykiatrien

Der afsættes 90 mio. kr. årligt til en styrkelse af retspsykiatrien, herunder til at udvide antallet af retspsykiatriske senge og styrke kvaliteten i retspsykiatrien.

Anlæg

Der afsættes 150 mio. kr. årligt i perioden 2020-2023 til anlæg i psykiatrien, retspsykiatrien og på Sikringen, der er målrettet de farligste retspsykiatriske patienter i Danmark. Midlerne kan anvendes til nye sengeafsnit eller udvidelse og indretning af nuværende afsnit, f.eks. med enestuer, sengeafsnit til højintensive forløb mv. eller til modernisering af behandlingsfaciliteterne.

Ny model for de særlige pladser

De første særlige pladser blev etableret i 2018. Pladserne er målrettet særligt udsatte borgere med svære psykiske lidelser, udadreagerende og uforudsigelig adfærd, gentagne indlæggelser, afbrudte behandlingsforløb og ofte misbrug og/eller dom til behandling. Der er på landsplan etableret 150 pladser, heraf 32 i Region Midtjylland.

Det har generelt været vanskeligt at få pladserne besat. I Region Midtjylland er halvdelen af pladserne typisk ledige.

Med den nye model åbnes for, at den enkelte region kan ommærke op til 25% af de særlige pladser til almenpsykiatriske pladser. Dette vil for Region Midtjyllands vedkommende svare til 8 pladser. Udgifterne til de ommærkede pladser finansieres af midlerne fra Finanslov 2020. Samtidig reduceres kommunernes takstfinansiering af ledige særlige pladser med 25%. Regionernes finansiering af ledige pladser stiger tilsvarende. Eventuelt øgede udgifter til ledige pladser i den enkelte region finansieres af driftsmidlerne fra Finanslov 2020.

Finanslovsmidlernes fordeling på drift, anlæg og til Sikringen fremgår af tabel 1.

Tabel 1: Oversigt over finanslovsmidler og fordeling på drift, anlæg og Sikringen.
Mio. kr.

Mio. kr. 2020 p/l	2020	2021	2022	2023	2024-
Midler fra finanslov 2020 til psykiatrien	600	600	600	600	600
- Heraf anlægsmidler	- 150	-150	-150	-150	0
- Heraf driftsmidler til Sikringen				-25	-25
Resterende driftsmidler til udmøntning	450	450	450	425	575
Region Midtjyllands andel af driftsmidlerne	97	97	97	91	124

Note: Midlerne til drift af Sikringen overføres til de enkelte regioner via bloktilskuddet, men er øremærket til Sikringen. I denne oversigt indgår de derfor ikke i Region Midtjyllands andel af driftsmidlerne.

Opfølgning på udmøntningen af finanslovsmidlerne

Udmøntningen af finanslovsmidlerne skal afspejles i en øget kapacitet og i en styrket kvalitet for patienterne.

I en fireårig periode vil Sundheds- og Ældreministeriet årligt følge, hvordan midlerne til psykiatrien afspejles i regionernes prioritering.

Der følges konkret op på følgende:

- Udviklingen i antallet af sengepladser i psykiatrien, herunder i retspsykiatrien
- Udgiftsniveauet på psykiatriområdet
- Udviklingen i antallet af genindlæggelser
- Udviklingen i anvendelsen af tvang i psykiatrien

Bilag 2: Regionsrådets hidtidige prioritering af finanslovsmidlerne

Med henblik på at få midlerne hurtigt ud at arbejde til gavn for patienterne besluttede regionsrådet allerede på mødet den 26. februar:

- at udmønte 24 mio. kr. årligt fra 2020 til differentierede indsatser for de sværest syge patienter
- at administrationen arbejder videre med en konkretisering af forslaget om etablering af et nyt retspsykiatrisk sengeafsnit med 16 senge i Aarhus Universitetshospital Psykiatrien med henblik på at aflaste almenpsykiatrien
- at Psykiatrien indgår i indsatsen for at leve op til aftalen om ansættelse af 1.000 sygeplejersker med ansættelse af henholdsvis 20 sygeplejerskestillinger i 2020 og i alt 40 i 2021 og fremover. Dette sker gennem anvendelsen af finanslovsmidlerne.

Derudover vil Region Midtjylland efter dialog med kommunerne få mulighed for at ommærke op til 25% af de særlige pladser svarende til 8 pladser til almenpsykiatriske senge. Samtidig reduceres kommunernes takstfinansiering af tomme pladser med 25%, hvilket giver et indtægtstab på ca. 370.000 kr. pr. plads. Da ca. halvdelen af de særlige pladser typisk står tomme, forventes det, at der fortsat vil være ca. 8 tomme pladser. Det foreslås derfor at reservere 3 mio. kr. årligt til finansiering af tomme pladser.

Tabel 2 opsummerer de midler, der således allerede er disponeret over.

Tabel 2: Oversigt over driftsmidler til de særlige pladser og indsatser, som regionsrådet har disponeret driftsmidler til. Mio. kr.

Mio. kr. 2020 p/l	2020	2021	2022	2023	2024-
Region Midtjyllands andel af driftsmidlerne	97	97	97	91	124
- heraf driftsmidler til ommærkning af særlige pladser (forudsat at 8 pladser ommærkes) (4 måneders drift i 2020)	- 4	-12	-12	-12	-12
- heraf tabt kommunal takstfinansiering (forudsat at 8 pladser er ledige) (fire måneders drift i 2020)	-1	-3	-3	-3	-3
- heraf midler til indsatser for de sværest syge	-24	-24	-24	-24	-24
- heraf midler til OPP-projekt vedr. nyt retspsykiatrisk sengeafsnit (estimeret)				-10	-10
- heraf midler til drift af et nyt retspsykiatrisk sengeafsnit				-26	-26
Driftsmidler, der ikke er disponeret over	68	58	58	16	49

Som det fremgår, vil der i perioden 2020-2023 være gradvist færre ikke-disponerede midler til rådighed. Det nye retspsykiatriske afsnit forventes endvidere at lægge beslag på så stor en andel af midlerne fra 2023 og frem, at der fra 2023 vil være færre ikke-disponerede midler til rådighed end i de første del af perioden. Dette gør det vanskeligt at etablere permanente indsatser frem mod 2024.

Som følge af den sene indgåelse af en national udmøntningsaftale og den deraf sene konkrete udmøntning af midlerne i Region Midtjylland vil der højst kunne opnås nogle få måneders drift i 2020. På den baggrund foreslår administrationen, at en del af de driftsmidler, der ikke er disponeret over i 2020, overføres til de efterfølgende år med henblik på at sikre en mere stabil drift henover perioden.

Bilag vedrørende det strategiske grundlag

Administrationen baserer sit forslag til udmøntning af finanslovsmidlerne på det strategiske plangrundlag i form af Psykiatriplan 2017, Region Midtjyllands kommende Sundheds- og hospitalsplan samt Psykiatriens strategiske indsatsområder frem mod 2024. Disse elementer beskrives kort herunder.

Bilag 3: Redegørelse for Psykiatriplan 2017

Regionsrådet vedtog i 2017 Psykiatriplan 2017, der udstikker retningen for udviklingen af psykiatrien.

Psykiatriplan 2017 tager udgangspunkt i visionen "Bedre behandling og længere liv til flere med psykisk sygdom – på patientens præmisser" og i Region Midtjyllands målbillede. Planen beskriver de væsentligste udfordringer, der har betydning for udviklingen og tilrettelæggelsen af indsatsen:

- Ulighed i sundhed
- Ændringer i sygdomsbilledet
- Utilstrækkelig sammenhæng og uklar opgavefordeling
- Behov for forbedrede behandlingsmetoder
- Lægemangel

Med udgangspunkt i udfordringerne på psykiatriområdet og med fokus på de otte mål for sundhedsvæsenet, der fremgår af målbilledet, fastlægger Psykiatriplanen de strategier, som skal præge udviklingen af det psykiatriske område i de kommende år. Sammenhængen mellem mål og strategier fremgår af figur 1.

Figur 1: Sammenhæng mellem mål og strategier i psykiatriplanen

Det fremhæves i Psykiatriplan 2017, at Region Midtjylland ikke kan realisere strategierne alene, men er afhængig af indsatsen i og samarbejdet med kommuner, almen praksis og speciallægepraksis, som alle spiller en stor rolle i forhold til den brede gruppe af mennesker med psykisk sygdom.

Psykiatriplan 2017 udmøntes hvert år i en årsplan, der beskriver de konkrete indsatsområder i psykiatrien det kommende år.

Bilag 4: Redegørelse for Region Midtjyllands kommende Sundheds- og hospitalsplan

Region Midtjylland er i øjeblikket ved at udarbejde en ny Sundheds- og hospitalsplan. Sundheds- og hospitalsplanen har to formål: Dels at præsentere den retning, regionsrådet vil sætte for fremtidens sundhedsvæsen i regionen, og de områder, hvor Region Midtjylland vil lægge en særlig indsats i de kommende år, og dels at give samarbejdspartnere og borgere et samlet overblik over Region Midtjyllands arbejde på sundhedsområdet.

Udkastet til Sundheds- og hospitalsplanen tager afsæt i regionens målbillede og de tre strategispor:

- Den bedste kvalitet – hver gang på den rigtige måde
- Sammenhæng og lighed i sundhed
- Mere effektivt sundhedsvæsen

Omdrejningspunktet er målet om at skabe et sundhedsvæsen på patientens præmisser. Region Midtjylland vil levere sammenhængende somatiske og psykiatriske sundhedstilbud, som opfylder borgernes og samfundets behov og forventninger – nu og i fremtiden.

Udkastet til sundheds- og hospitalsplan omfatter 11 fokusområder:

- Fremtidens arbejdsplads
- En sammenhængende akutindsats og hospitalsstruktur
- Aarhus Universitetshospital – regionens faglige fyrtårn
- Det nære og sammenhængende sundhedsvæsen
- Fælles beslutningstagning og patientinddragelse
- Digital sundhed
- Sundhedsfremme og forebyggelse
- Håndtering af multisygdomme
- Personlig medicin
- Sundhedsinnovation og udvikling
- Forskning, uddannelse og læring

Sundheds- og hospitalsplanen behandles af regionsrådet i august 2020.

Bilag 5: Psykiatriens strategiske indsatsområder frem mod 2024

Psykiatrien i Region Midtjylland har omsat Psykiatriplan 2017 og den kommende Sundheds- og hospitalsplan i seks strategiske indsatsområder frem mod 2024.

Visionen fra Psykiatriplan 2017 om "Bedre behandling og længere liv til flere med psykisk sygdom – på patientens præmisser" er fortsat gældende.

Ambitionen for de strategiske indsatsområder er:

- Vi inddrager og samskaber med patienter og netværk som en helt naturlig del af både udvikling og behandling
- Vi er en psykiatri, der fagligt ligger i toppen i Danmark
- Vi er ét sammenhængende psykiatrihospital med tæt relation til somatikken
- Vi bidrager til sammenhængende patientforløb på tværs af sektorer

De seks strategiske indsatsområder er:

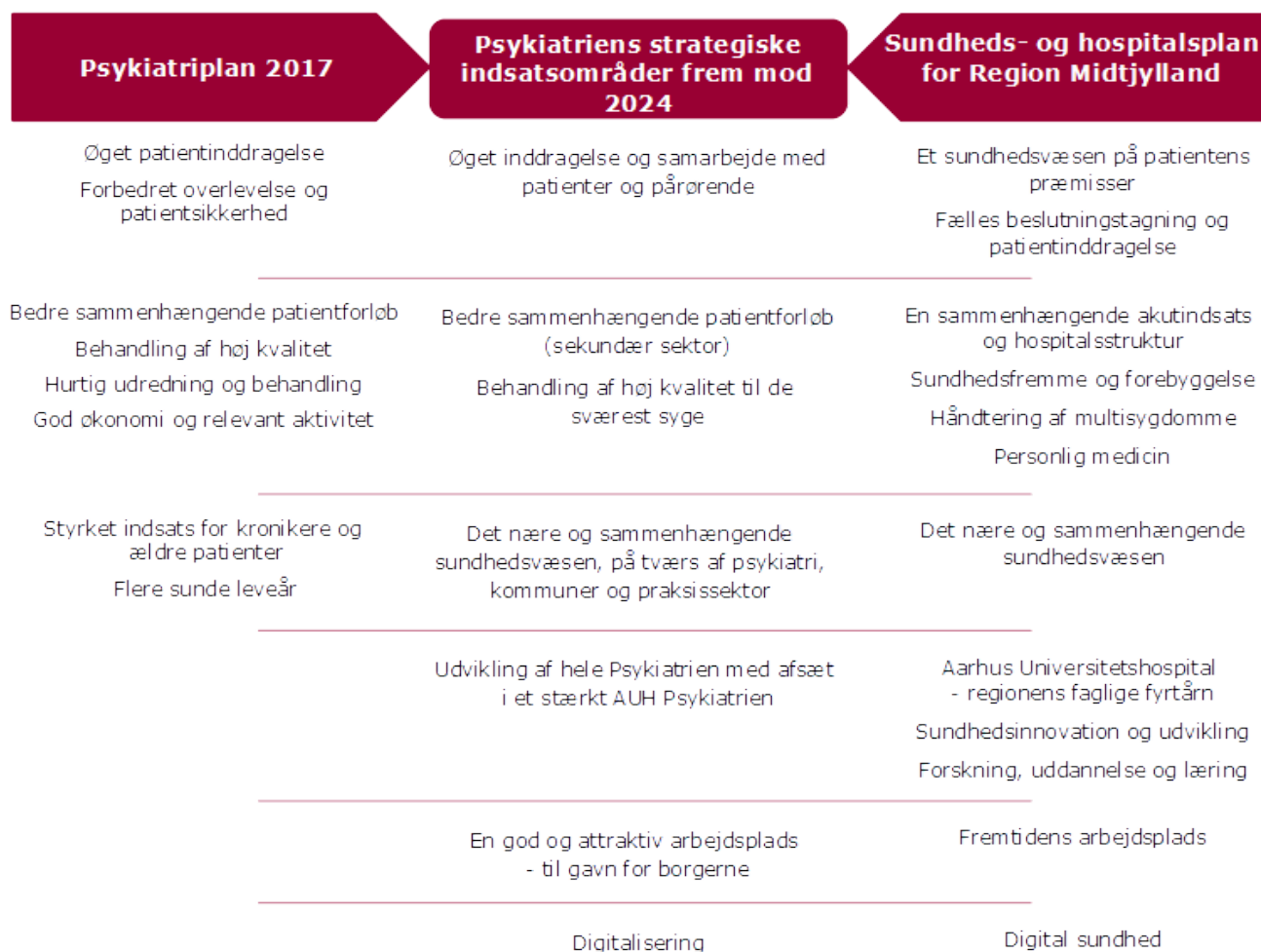
- Øget inddragelse og samarbejde med patienter og pårørende
- Bedre sammenhængende patientforløb (sekundær sektor)
- Behandling af høj kvalitet til de sværest syge
- Det nære og sammenhængende sundhedsvæsen, på tværs af psykiatri, kommuner og praksissektor
- Udvikling af hele Psykiatrien med afsæt i et stærkt Aarhus Universitetshospital Psykiatrien
- En god og attraktiv arbejdsplads - til gavn for borgerne

Derudover skal følgende drivere understøtte arbejdet med de strategiske indsatsområder:

- Digitalisering/anvendelse af de teknologiske muligheder i behandling og til gavn for patienterne
- Forbedringskultur og ledelse af forbedring
- God og handlekraftig ledelse – i et sammenhængende psykiatrihospital

De strategiske indsatsområder blev godkendt af regionsrådet den 29. april 2020.

Figur 2: Sammenhæng mellem psykiatriens strategiske indsatsområder og henholdsvis Psykiatriplan 2017 og Region Midtjyllands kommende Sundheds- og hospitalsplan

Bilag 6: Sammenhæng mellem de tværgående temaer, Psykiatriens strategiske indsatsområder, eksisterende indsatser og foreslåede indsatser

Tværgående temaer	Input fra dialogmøder med specialeråd for voksenpsykiatri og børne- og ungdomspsykiatrien, patient- og pårørendepanelet og det regionale kontaktforum på psykiatriområdet	Psykiatriens strategiske indsatsområder frem mod 2024	Eksisterende indsatser og forslag til nye indsatser
Mere personale	• Ansættelse af aktivitetsmedarbejdere, gerne tværfaglige • Videreførelse og styrkelse af peer-indsatsen	Behandling af høj kvalitet til de sværest syge	Budget 2018 og konstitueringsaftalen: • Udvidelse af personalenormeringer i hele psykiatrien (12 mio. kr. årligt) • Ansættelse af peermedarbejdere på Afdeling for Psykoser og Afdeling for Angst og Depression, Risskov (0,7 mio. kr. årligt) • Etablering af midlertidige buffersenge i Risskov (3,1 mio. kr. i 2018) Budget 2019: • Buffersenge og øget personalenormering i Aarhus Universitetshospital Psykiatrien (10 mio. kr. årligt) • Øget tværfaglig personalenormering i Horsens, Randers og Vest (3 mio. kr. årligt) • Øget anvendelse af peermedarbejdere i Horsens, Randers, Midt, Vest, BUA, Psykiatriens Hus i Aarhus (2 mio. kr. årligt) Forslag til nye indsatser: • Fastholdelse af personalenormering i Aarhus Universitetshospital Psykiatrien (10 mio. kr. årligt fra 2022) • Øget normering i sengeafdelinger sen eftermiddag/aften bl.a. til øgede patientrettede aktiviteter (16,0 mio. kr. årligt)

Rekruttering, fastholdelse og kompetenceudvikling	Vigtigt med kompetenceudvikling, herunder f.eks.: • Pulje til specialuddannelse af sygeplejersker og psykologer • På sigt også specialuddannelse af ergo- og fysioterapeuter • Systematiseret kompetenceudvikling på de enkelte afdelinger, hvor erfarne medarbejdere udvikler kollegaernes kompetencer • Fokus på karriereplanlægning for alle faggrupper	En god og attraktiv arbejdsplads – til gavn for borgerne	Budget 2019: • Indsatser til rekruttering, fastholdelse og kompetenceudvikling (2 mio. kr. årligt) Budget 2020: • Kompetenceudvikling af personalet (4,6 mio. kr. årligt). Frem til 2022 anvendes midlerne til specialuddannelse af sygeplejersker og uddannelse af sygeplejersker i psykopatologi. Medio 2022 vurderes det, om midlerne skal anvendes til andre faggrupper. Forslag til nye indsatser: • Fokus på håndtering af lægesituationen, herunder rekruttering (5, 5 mio. kr. årligt 2021-2024, herefter 3,5 mio. kr. årligt)
Udvidelse af sengekapaciteten	Etablering af flere senge i Modtagelsen med henblik på at øge fleksibiliteten	Behandling af høj kvalitet til de sværest syge	Budget 2019: • Drift af nyt almenpsykiatrisk sengeafsnit i Horsens (16 mio. kr. årligt) Forslag til nye indsatser: • Drift af nyt retspsykiatrisk sengeafsnit (26 mio. kr. årligt) • OPP-udgifter til nyt retspsykiatrisk sengeafsnit (estimeret 10 mio. kr. årligt)
Styrket ambulant aktivitet, herunder udgående ambulante tilbud	Styrket udgående indsats, herunder f.eks.: • videreførelse af satspuljeprosjekter • udbredelse/opskalering af indsatser fra satspuljeprosjekter, som har god effekt, til at omfatte flere patienter, flere/alle kommuner men også flere medarbejdere, så det bliver mindre sårbart	Bedre sammenhængende patientforløb (sekundær sektor)	Budget 2018 og konstitueringsaftalen • Styrkelse af intensivt akut ambulant team i Psykiatriens Hus i Aarhus (2 mio. kr. årligt) Budget 2019: • Harmonisering og styrkelse af

	• vejledning i patienternes nærmiljø – i hjemmet, på botilbud, i skoler/daginstitutioner osv. • behandling i nærmiljøet • "indlæggelse" i hjemmet • udbredelse af konceptet "døgndækkende hjemmebehandling", der i dag findes i Silkeborg Sikre tilstrækkelig og relevant ambulant behandling, f.eks. ved at styrke mulighederne for psykoterapeutiske forløb.		udgående ambulante teams (8 mio. kr. årligt) • Styrkelse af ambulant virksomhed (6 mio. kr. i 2019 og 4 mio. kr. årligt derefter) • Videreførelse af tværfaglige udgående teams i BUA (5,9 mio. årligt) Budget 2020: • Fremskudt funktion til behandling af patienter ved bosteder og forsorgshjem i voksenpsykiatrien (6 mio. kr. årligt) Midler fra Finanslov 2020: • Styrkelse af F-ACT teamet i Afdeling for Psykoser, Aarhus Universitetshospital Psykiatrien (2 mio. kr. årligt) • Etablering af teams målrettet patienter med personlighedsforstyrrelse og selvskadende adfærd (18,5 mio. kr. årligt) Etablering af nye intensive børne- og ungdomspsykiatriske teams (6,4 mio. kr. årligt) Forslag til nye indsatser: • Pulje målrettet videreførelse af udvalgte satspuljeprojekter (4 mio. kr. i 2021 og i 2022 og frem 8,5 mio. kr. årligt) • Videreførelse af "Akutte Udrykningsteams" i perioden 2022 og frem (4 mio. kr. årligt) • Udgående teams i retspsykiatrien (2 mio. kr.)
Styrkelse af det tværsektorielle samarbejde	Styrket udgående indsats, herunder f.eks.: • videreførelse af satspuljeprojekter • udbredelse/opskalering af indsatser fra	Det nære og sammenhængende sundhedsvæsen, på	Alliancen om den nære psykiatri Budget 2018 og konstitueringsaftalen:

	satspuljeprojekter, som har god effekt, til at omfatte flere patienter, flere/alle kommuner men også flere medarbejdere, så det bliver mindre sårbart • vejledning i patienternes nærmiljø – i hjemmet, på botilbud, i skoler/daginstitutioner osv. • behandling i nærmiljøet • "indlæggelse" i hjemmet • udbredelse af konceptet "døgndækkende hjemmebehandling", der i dag findes i Silkeborg Styrkelse af misbrugsbehandlingen, f.eks. via etablering af en shared care-model og et kompetenceløft af medarbejderne.	tværs af psykiatri, kommuner og praksissektor	• Delfinansiering til Psykiatrien i Nordvest og Psykiatriens Hus i Aarhus (3,7 mio. kr. årligt) Budget 2019: • Styrket samarbejde med kommuner og almen praksis (den nære psykiatri) (5 mio. kr. årligt) • Mindhelper.dk (0,6 mio. kr. årligt) • Deltagelse i tværregionalt projekt om internetbaseret psykologbehandling af let til moderat angst, depression eller fobier (1,1 mio. kr. årligt til og med 2020) Forslag til nye indsatser: • Pulje målrettet videreførelse af udvalgte satspuljeprojekter (4 mio. kr. i 2021 og i 2022 og frem 8,5 mio. kr. årligt) • Videreførelse af "Akutte Udrykningsteams" i perioden 2022 og frem (4 mio. kr. årligt) • Udgående teams i retspsykiatrien (2 mio. kr.)
Styrkelse af sammenhængen på tværs af psykiatrien	Styrke overgange mellem det ambulante forløb og indlæggelse, så videnstabet reduceres. Eksempelvis ved, at: • en ambulante behandler deltager i det første møde med sengeafsnittet og igen umiddelbart før udskrivelse • patienten tilknyttes et tværfagligt team, der går på tværs af det ambulante og det stationære Fokus på de tidspunkter i patientforløbet, hvor en lille ekstra indsats kan gøre en stor forskel, f.eks. lige efter at patienten har fået diagnosen, i forbindelse med medicinskift etc.	Bedre sammenhængende patientforløb (sekundær sektor)	• Etablering af F-Act teamet i Afdeling for Psykoser • Etablering af Fælles Akutmodtagelse I regi af psykiatriens strategispor: • Implementering af forløbsbeskrivelser bl.a. med henblik på bedre patientforløb • Patientstyrede ambulante forløb • Forbedringsprojekt ift. psykiatriske patientforløb gennem/uden om Akutafdelingen AUH

Styrket indsats for retspsykiatriske patienter	Fokus på indsatser og tiltag til retspsykiatriske patienter: • Fortsat fokus på safewards og indsatsen for at nedbringe anvendelsen af tvang. • Udvidelse af de indsatser for de sværest syge, som der allerede er bevilget midler til, til også at omfatte ungegruppen. • Det nye retspsykiatriske sengeafsnit bør være et udslusningsafsnit med fokus på at bevare hverdagsfærdigheder	Behandling af høj kvalitet til de sværest syge	Forslag til nye indsatser: • Udgående teams i retspsykiatrien (2 mio. kr. årligt) • Drift af nyt retspsykiatrisk sengeafsnit (26 mio. kr. årligt) • OPP-udgifter til nyt retspsykiatrisk sengeafsnit (reserveret 10 mio. kr. årligt)
Øget kapacitet hos privatpraktiserende psykiatere	Øget kapacitet hos privatpraktiserende psykiatere med henblik på at nedbringe ventetiden for de patienter, der ikke er i behandlingspsykiatriens målgruppe. Kapaciteten kan f.eks. øges ved at: • øge antallet af ydernumre • konvertere deltidspraksis til fuldtidspraksis • åbne for ansættelse af assisterende speciallæger (kræver ny overenskomst med FAPS)	Det nære og sammenhængende sundhedsvæsen, på tværs af psykiatri, kommuner og praksissektor	Forslag til nye indsatser: • Konvertering af et antal deltidspraksis til fuldtidspraksis (2 mio. kr. årligt)
Øget kapacitet hos privatpraktiserende psykologer	Øget kapacitet hos privatpraktiserende psykologer med henblik på at nedbringe ventetiden for de patienter, der ikke er i behandlingspsykiatriens målgruppe. Kapaciteten kan f.eks. øges ved at øge antallet af ydernumre	Det nære og sammenhængende sundhedsvæsen, på tværs af psykiatri, kommuner og praksissektor	Forslag til nye indsatser: • Deltagelse i tværregionalt projekt om internetbaseret psykologbehandling af let til moderat angst, depression eller fobier (er finansieret med 1,1 mio. kr. årligt til og med 2020) • Pulje til nedbringelse af ventetid for patienter med let til moderat angst og depression (1,9 mio. kr. årligt)
Videreførelse af satspuljeprojekter	Styrket udgående indsats, herunder f.eks.: • videreførelse af satspuljeprojekter • udbredelse/opskalering af indsatser fra satspuljeprojekter, som har god effekt, til at omfatte flere patienter, flere/alle kommuner men også flere medarbejdere, så det bliver mindre sårbart	Bedre sammenhængende patientforløb (sekundær sektor)	Forslag til nye indsatser: • Pulje målrettet videreførelse af udvalgte satspuljeprojekter (4 mio. kr. i 2021. Fra 2022 og frem 8,5 mio. kr. årligt) • Videreførelse af "Akutte Udrykningsteams" i perioden 2022 og frem (4 mio. kr. årligt)

Styrkelse af pårørendeindsatsen	Styrkelse af tilbud til de pårørende, eksempelvis pårørendegrupper, psykoedukation af de pårørende etc.	Øget inddragelse og samarbejde med patienter og pårørende	Budget 2019: • Styrkelse af samarbejdet med pårørendeorganisationer og civilsamfundet. Midlerne er udmøntet til Sind Pårørenderådgivnings tilbud om psykoedukation til de pårørende (250.000 kr. årligt) • Afholdelse af konference om Åben Dialog (200.000 kr.)
Aktiviteter for indlagte patienter	Flere aktiviteter for indlagte patienter bl.a. med henblik på at styrke relationerne og dermed forbedre behandlingen, f.eks. gennem: • Aktivitetsmedarbejdere (tværfagligt) • Koordinatorfunktion/administrativ bistand ift. samarbejde med frivillige om det, der interesserer patienterne, f.eks. kunst, bøger, musik, foredrag • Mulighed for udendørs aktiviteter, f.eks. havearbejde		Budget 2018 og konstitueringsaftalen • Udvidelse af personalenormeringer i psykiatrien (12 mio. kr. årligt) Budget 2019: • Videreførelse af de kreative værksteder i Aarhus Universitetshospital Psykiatrien (250.000 kr. årligt) Forslag til nye indsatser: • Fastholdelse af personalenormering i Aarhus Universitetshospital Psykiatrien (10 mio. kr. årligt fra 2022) • Øget normering i sengeafdelinger sen eftermiddag/aften bl.a. til øgede patientrettede aktiviteter (16 mio. kr. årligt)

Bilag vedrørende den inddragende proces

Bilag 7: Psykiatri- og socialudvalgets dialogmøder med afdelingerne

Psykiatri- og socialudvalget gennemførte i foråret 2018 dialogmøder med afdelingerne i psykiatrien i Region Midtjylland. Med dialogmøderne ønskede udvalget at møde ledere og medarbejdere i psykiatrien for at lytte til, hvilke muligheder og udfordringer de ansatte i psykiatrien så i forhold til at udvikle psykiatrien i den rigtige retning.

I det følgende redegøres for de tværgående temaer fra dialogmøderne.

Pres på ressourcerne

Det blev på tværs af psykiatrien tilkendegivet, at der var et stort pres på ressourcerne i psykiatrien. Det gjaldt både sengeafdelingerne og det ambulante område.

Rekruttering og fastholdelse af kvalificeret personale

Der var generelt en oplevelse af, at der var problemer med at rekruttere og fastholde kvalificeret personale. Dette gjaldt særligt for speciallæger i psykiatri, men også for andre faggrupper.

Udrednings- og behandlingsretten

Der var et ønske om en mere fleksibel udrednings- og behandlingsret, hvor der i højere grad fokuseres på kvaliteten af arbejdet frem for kvantiteten.

Dokumentationskrav – mere tid til patientrelateret arbejde

Der var et ønske om at begrænse kravene til dokumentation, der ikke blev oplevet som relevant, for at øge tiden til behandling af patienterne.

Samarbejdet med kommunerne

Der var et generelt ønske om at styrke det tværsektorielle samarbejde med kommunerne omkring patienterne for at sikre sammenhæng i behandlingen. Der var samtidig et ønske om, at kommunerne i højere grad forpligtes på en række opgaver, særligt i forbindelse med hurtig støtte til patienterne ved udskrivning.

Ønske om arbejdsro samt større tillid

Der var et ønske om arbejdsro i psykiatrien og at der generelt skulle udvises større tillid til den faglige ekspertise i psykiatrien.

Bilag 8: Psykiatri- og socialudvalgets møder med psykiatriens patient- og pårørendepanel, det regionale kontaktforum på psykiatriområdet, det tværfaglige specialeråd for psykiatrien og det tværfaglige specialeråd for børne- og ungdomspsykiatrien

Psykiatri- og socialudvalget holdt den 7. maj 2020 videomøder med henholdsvis det tværfaglige specialeråd for børne- og ungdomspsykiatrien og det regionale kontaktforum på psykiatriområdet. Den 14. maj 2020 holdt udvalget tilsvarende møder med det tværfaglige specialeråd for psykiatrien og psykiatriens patient- og pårørendepanel.

Parterne havde på møderne mulighed for at uddybe og supplere de input, de havde fremsendt skriftligt inden møderne.

I det følgende redegøres for de input, der kom frem på møderne. Parternes input er opdelt i hensigtserklæringer/strategiske overvejelser om det videre arbejde med udviklingen af psykiatrien i Region Midtjylland og i konkrete forslag til tiltag i psykiatrien.

Hensigtserklæringer/strategiske overvejelser om det videre arbejde

- Styrket samarbejde med kommunerne. I dialogen med kommunerne på politisk niveau og i arbejdet med regeringens bebudede 10-års plan for psykiatrien sættes fokus på hastighed og ensartethed i de kommunale indsatser samt forpligtende samarbejde mellem region og alle kommuner. Husk den kommunale beskæftigelsesindsats i samarbejdet.
- Overvej mulighederne for at etablere psykiatrhuse, et udslusningstilbud på et nedlagt landbrug eller andre indsatser, der er mindre indgribende end en egentlig indlæggelse.
- Fokus på forebyggende indsatser og indsatser for borgere, der ikke er syge nok til at være i psykiatriens målgruppe.
- Fokus på det hele menneske. Det er ét menneske, der indlægges, modtager ambulant behandling og får en socialpsykiatrisk eller beskæftigelsesrettet indsats.
- Fokus på, at patienter, der "afvises i døren", anvises et alternativ.

Konkrete forslag til tiltag i psykiatrien

- Styrket udgående indsats.
De udgående funktioner kan organiseres i teams eller ved generelt af sikre bedre mulighed for en udgående indsats.
De udgående funktioner kan desuden styrke det tværsektorielle samarbejde ved at bygge bro mellem indsatser i region og kommune. Byg som udgangspunkt videre på det, der allerede findes.
Styrkelsen af de udgående funktioner kan f.eks. omfatte:
 - videreførelse af satspuljeprojekter

- udbredelse/opskalering af indsatser fra satspuljeprojekter, som har god effekt, til at omfatte flere patienter, flere/alle kommuner men også flere medarbejdere, så det bliver mindre sårbart
- vejledning i patienternes nærmiljø – i hjemmet, på botilbud, i skoler/daginstitutioner osv.
- behandling i nærmiljøet
- "indlæggelse" i hjemmet
- Udbredelse af konceptet "døgndækkende hjemmebehandling", der i dag findes i Silkeborg
- Øget kapacitet hos privatpraktiserende psykiatere og psykologer med henblik på at nedbringe ventetiden for de patienter, der ikke er i behandlingspsykiatriens målgruppe. Kapaciteten kan f.eks. øges ved at
 - øge antallet af ydernumre
 - konvertere deltidsspraksis til fuldtidsspraksis
 - Åbne for ansættelse af assisterende speciallæger (kræver ny overenskomst med FAPS)
- Flere aktiviteter for indlagte patienter. Fælles aktiviteter kan styrke relationerne og dermed forbedre behandlingen.
 - Aktivitetsmedarbejdere (tværfagligt)
 - Koordinatorfunktion/administrativ bistand ift. samarbejde med frivillige om det, der interesserer patienterne, f.eks. kunst, bøger, musik, foredrag
 - Mulighed for udendørs aktiviteter, f.eks. havearbejde
- Fortsat fokus på safewards og indsatsen for at nedbringe anvendelsen af tvang.
- Udvidelse af de indsatser for de sværest syge, som der allerede er bevilget midler til, til også at omfatte ungegruppen.
- Det nye retspsykiatriske sengeafsnit bør være et udslusningsafsnit med fokus på at bevare hverdagsfærdigheder
- Pulje til afprøvning af særlige indsatser for patienter, der falder uden for de almindelige kasser og dermed ikke får den rette indsats i dag. Skal f.eks. give mulighed for at afprøve indsatser, som ikke på forhånd er veldokumenterede.
- Styrkelse af tilbud til de pårørende, eksempelvis pårørendegrupper, psykoedukation af de pårørende etc.
- Opbygning af specialiseret viden på en afdeling, f.eks. om udredning og behandling af autister med psykisk sygdom.
- Kompetenceudvikling
 - Pulje til specialuddannelse af sygeplejersker og psykologer
 - På sigt også specialuddannelse af ergo- og fysioterapeuter
 - Systematiseret kompetenceudvikling på de enkelte afdelinger, hvor erfarne medarbejdere udvikler kollegaernes kompetencer
 - Fokus på karriereplanlægning for alle faggrupper
- Styrkelse af misbrugsbehandlingen, f.eks. via etablering af en shared care-model og et kompetenceløft af medarbejderne.
- Styrke overgange mellem det ambulante forløb og indlæggelse, så videnstabet reduceres. Eksempelvis ved, at

- en ambulante behandler deltager i det første møde med sengeafsnittet og igen umiddelbart før udskrivelse.
- patienten tilknyttes et tværfagligt team, der går på tværs af det ambulante og det stationære.
- Etablering af flere senge i Modtagelsen med henblik på at øge fleksibiliteten
- Fokus på de tidspunkter i patientforløbet, hvor en lille ekstra indsats kan gøre en stor forskel, f.eks. lige efter at patienten har fået diagnosen, i forbindelse med medicinskift etc.
- Videreførelse og styrkelse af peer-indsatsen.
- Det første møde er vigtigt. Husk, at patienter og pårørende står i en helt ny og sårbar situation, selvom det er personalets hverdag.
- Lettere adgang til relevante aktiviteter lokalt. Eksempelvis i form af en vejviser, hvor man kan fremsøge relevante aktiviteter i offentligt/privat regi baseret på bopæl, interesser, diagnose etc.
- Sikre tilstrækkelig og relevant ambulant behandling, f.eks. ved at styrke mulighederne for psykoterapeutiske forløb.

Bilag 9: Input fra Hoved-MEDudvalget for Psykiatri og Social

Psykiatriens Hoved-MEDudvalg havde den 11. maj 2020 en overordnet drøftelse af administrationens første forslag til udmøntning af midlerne.

Forslagene var:

- Styrkelse af den opsøgende indsats i retspsykiatrien for de sværest syge og mest udadreagerende retspsykiatriske patienter for at forebygge indlæggelser og reducere anvendelsen af tvang
- Mere personale
- Fastholdelse af den øgede personalenormering i Aarhus Universitetshospital Psykiatrien, når den midlertidige bevilling udløber med udgangen af 2021
- Øget kapacitet hos privatpraktiserende psykiatere, hvor der i dag er meget lange ventetider

Hoved-MEDudvalget for Psykiatri og Social havde følgende input:

- Det var relevante forslag
- Bedre normering og mere personale generelt
- Mere uddannelse
- Fokus på det tværsektorielle samarbejde – særligt ved overgange
- Mere forebyggelse
- Flere muligheder for patientrettede aktiviteter
- Øget forskning, evaluering og videndeling
- Flere fysioterapeuter og socialrådgivere
- Fortsættelse af satspuljeprojekter
- OBS på, at tiltag kommer hele psykiatrien til gode
- Det skal fremgå, at der er tale om retspsykiatriske patienter med dom. Man skal passe på med, at man ikke fremhæver bestemte faggrupper, når disse nævnes som eksempler.